

Otázky a odpovědi k výpadku 4. 7. 2025

8.7.2025 - | ČEPS

1) Co způsobilo velký výpadek 4. 7. 2025? Je pravdivé tvrzení, že pád jednoho vodiče způsobil rozsáhlý blackout?

Rozsáhlému výpadku dodávek elektřiny předcházel kaskádový efekt nejméně čtyř technických poruch v přenosové soustavě.

Nejdříve nastal výpadek vedení V411 propojujícího rozvodny Výškov a Hradec v Ústeckém kraji, ke kterému došlo krátce před 12. hodinou. Výpadek byl způsoben pádem jednoho ze tří vodičů vedení, příčiny se zjišťují. Pád vodiče na zem způsobil zkrat a odpojení daného vedení od přenosové soustavy.

Poté následovaly výpadek šestého bloku tepelné elektrárny Ledvice v Ústeckém kraji, přetížení vedení V208 mezi rozvodnami Milín a Čechy Střed ve Středočeském kraji a odpojení vedení V401 v rozvodně Krasíkov v Pardubickém kraji.

V důsledku toho zůstalo bez napětí 9 rozvodů přenosové soustavy, konkrétně Výškov a Chotějovice v Ústeckém kraji, Opočíněk v Pardubickém kraji, Bezděčín v Libereckém kraji, Týnec a Čechy Střed ve Středočeském kraji, Neznášov v Královéhradeckém kraji a Malešice a Chodov na území Prahy.

Část přenosové soustavy byla odpojena bez možnosti ji provozovat, což způsobilo rozsáhlé výpadky dodávek elektřiny.

2) Které části ČR byly výpadkem postiženy a o jak velký výpadek se jednalo?

Výpadky dodávek elektřiny postihly Liberecký, Ústecký, Královéhradecký a Středočeský kraj a část Prahy. Byla omezena spotřeba odběratelů přibližně o 2 700 MW, výroba byla omezena o zhruba 1 500 MW.

3) Jaká opatření ČEPS bezprostředně po události přijala? Jak rychle byly dodávky obnoveny?

Dispečink ČEPS okamžitě zahájil kroky vedoucí k zamezení šíření poruchy a neprodlené obnově dodávek elektřiny. Výsledkem přijatých opatření bylo zastavení šíření poruchy do zbývajících rozvodů přenosové soustavy, což by mohlo vést k výpadkům dodávek na dalším území ČR. Dodávky elektřiny na straně přenosové soustavy byly obnoveny za 2 hodiny pro území Prahy, ve zbývajících postižených částech republiky došlo k obnovení dodávek do distribuční sítě v řádu 3 hodin. Následně probíhaly práce na obnovení dodávek elektřiny ze strany provozovatelů distribuce, kteří zajišťují dodávky elektřiny koncovým spotřebitelům včetně domácností.

Neprodleně po vzniku mimořádné události zasedl Krizový štáb společnosti, který následně rozhodl o vyhlášení stavu nouze. Byly zprovozněny speciální webové stránky využívané pro případ mimořádných událostí a aktualizováno hlasové oznámení na Zelené lince.

Na místo poškozeného vedení okamžitě vyjeli technici společnosti ČEPS a dodavatelské společnosti, kterou má ČEPS zasmluvněnu pro odstraňování havárií vedení, a neprodleně zahájili opravu. Vedení bylo uvedeno do provozu ještě tentýž den, tedy v pátek 4. 7. krátce po 22. hodině.

4) Co je stav nouze a proč jej ČEPS vyhlásila až zpětně?

Stav nouze vyhláší ČEPS jako provozovatel přenosové soustavy při vzniku mimořádných situací v elektrizační soustavě ČR. Jedná se o případy, kdy je ohroženo zásobování elektrickou energií, ať již z důvodů nedostatku elektřiny nebo problémů s přenosem elektrické energie. Jeho důsledky se mohou dotknout všech skupin uživatelů elektrizační soustavy, včetně domácností. Vyhlášení stavu nouze v elektroenergetice upravuje česká legislativa, konkrétně se jedná o § 54 zákona č. 458/2000 Sb. („energetický zákon“).

Stav nouze umožňuje ČEPS napřímo řídit energetické zdroje, povelovat jejich najetí či je odstavovat. Jsou také pozastaveny tržní činnosti. Přednost dostává řízení podle technických kritérií, a nikoliv podle smluvních vztahů mezi účastníky trhu (výrobci, obchodníci, velcí spotřebitelé a provozovatelé distribučních soustav).

O vyhlášení stavu nouze rozhodl Krizový štáb ČEPS v rámci svého zasedání po zevrubném vyhodnocení vývoje provozní situace, a to v souladu s energetickým zákonem.

5) Jak dlouho trval stav nouze?

Dispečink ČEPS vyhlásil na základě § 54 zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon, stav nouze pro celou Českou republiku s účinností od 4. července 2025 od 12:00. Stav nouze ukončil s platností od 5. 7. 2025 00:00.

6) Jaký je stav české přenosové soustavy? Je pravdivé tvrzení, že je zastaralá?

Česká přenosová soustava je velice robustní a patří k jedné z nejlepších v Evropě. Tvoří ji 45 rozvodů s 82 transformátory a trasy vedení velmi vysokého a zvláště vysokého napětí o celkové délce přibližně 6 000 kilometrů. Do rozvoje a modernizace přenosové soustavy ČEPS ročně investuje přibližně 10 mld. Kč, investice směřují zejména na posílení přenosové kapacity vedení a modernizaci sítě. K robustnosti české přenosové soustavy přispívá relativně krátká vzdálenost rozvodů přenosové soustavy v rámci České republiky a plně dálkově monitorované a řízené prvky. Zároveň je potřeba zdůraznit, že všechny prvky přenosové soustavy jsou pravidelně monitorovány a kontrolovány prostřednictvím různých kontrol včetně leteckých a probíhá cílená a efektivní údržba zařízení.

7) Proč ČEPS vedení V411 z roku 1961 již nezmodernizovala? Proč již nebyla zahájena výstavba, když záměr vznikl v roce 2016?

Zde je potřeba v první řadě vyvrátit některá tvrzení, že vedení V411 mělo být již v roce 2016 opraveno či modernizováno. V případě tohoto vedení se nejedná o modernizaci, ale o výstavbu zcela nového zdvojeného vedení, kterou ČEPS začala v roce 2016 připravovat, a to včetně plného povolenáckého procesu se všemi jeho fázemi, jako jsou například EIA (posouzení vlivu na životní prostředí), územní plánování apod. Tento proces běžně trvá 10 až 12 let. ČEPS navíc těchto investičních akcí plánuje a realizuje celou řadu a musí je koordinovat tak, aby nedostupnost modernizovaných vedení neohrozila bezpečný a spolehlivý proces přenosové soustavy. Koordinace musí proběhnout rovněž s provozovateli přenosových soustav sousedních států. Předpokládaný začátek modernizace vedení V411 je tak v roce 2026.

8) Měly na výpadek vliv fotovoltaické elektrárny?

Fotovoltaické elektrárny neměly přímý vliv na páteční výpadek. Prvotní příčina byla ryze technického původu, pád vodiče na zem u vedení V411. Všechny elektrárny, které vyráběly v postižené oblasti před i po výpadku V411, plnily pozitivní roli, protože snižovaly množství elektřiny, které bylo nutné dodat po vedeních přenosové soustavy. Celková bilance ČR po překonání prvního výkyvu těsně po

vzniku poruchy byla po celou dobu vyrovnaná.

9) Je pravdivé tvrzení, že ČEPS předem obdržela varování o přetocích, na které nereagovala?

Tvrzení, že ČEPS obdržela specifické varování, se nezakládá na pravdě. Výměna provozních informací s provozovateli okolních přenosových soustav či provozovateli distribuční sítě a dalších subjektů probíhá na pravidelné bázi. ČEPS dle stanovených postupů, které jsou standardní u všech provozovatelů přenosových soustav, zpracovává tzv. přípravu provozu. Na roční, měsíční, týdenní a denní bázi (tzn. den dopředu) analyzuje celou řadu dat, jako jsou například odhad spotřeby, plán výroby elektřiny, plán přeshraničních toků elektřiny či zajištění rezervních výkonů, zohledňuje plánované odstávky zařízení i výroben a vypracovává simulaci provozních stavů. Na základě toho zpracovává provozní plán, který následně realizuje v reálném čase. U informací o plánovaných přetocích se tedy v žádném případě nejedná o nějaké specifické ojedinělé varování, ale o data, která se běžně vyměňují a analyzují a se kterými se při přípravě provozních plánů standardně počítá.

10) Je pravdivé tvrzení, že za výpadky stojí přetoky z Německa?

Analýzy, které se v rámci ČEPS i provozovatelů přenosových soustav sousedních zemí provádějí každý večer pro bezpečný provoz soustavy následující den, uváděly pouze běžné stavy a přetoky z Německa, které nejsou ničím výjimečné a odpovídají tranzitní poloze ČR.

Tyto analýzy jsou v průběhu dne upřesňovány vnitrodenními predikcemi a tato upřesnění byla s drobnými odchylkami v souladu s denní predikcí. Reálné toky neměly žádný významný dopad, neboť přenosová soustava je schopná zvládat i mnohem vyšší tranzitní toky. Současně byly standardně analyzovány i dopady výpadků jednotlivých vedení podle kritéria N-1, které stanoví, že výpadek jednoho prvku přenosové soustavy nemá ohrozit její bezpečný provoz. Pokud by nedošlo k výpadku dalších prvků v soustavě prakticky ve stejný okamžik, pak by výpadek vedení neznamenal vybočení z povolených mezí provozu soustavy.

11) Jaké kroky nyní ČEPS realizuje? Přijali jste nějaká mimořádná opatření?

V tuto chvíli probíhá ve spolupráci s provozovateli distribučních sítí a dalšími subjekty sběr dat, která budou vyhodnocována. Šetření události se budou účastnit i další experti, například k posouzení daného vodiče, a rovněž odborníci z ENTSO-E. Výsledek šetření se očekává v řádu týdnů. Jako mimořádné okamžité opatření bude provedena speciální kontrola termovizí u vybraných vedení.

12) Je možné vyloučit, že za výpadkem stál kybernetický nebo teroristický útok?

Dosud nebyla zjištěna žádná indicie, která by jakkoliv naznačovala souvislost výpadku s kybernetickým nebo teroristickým útokem.

<https://www.ceps.cz/cs/tiskove-zpravy/novinka/otazky-a-odpovedi-k-vypadku-4-7-2025>